

СТРАХОВІ ПОСЛУГИ

**Методичні вказівки до виконання контрольної роботи
для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
галузі знань 0305 – «Економіка і підприємництво»
напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»,
заочної форми навчання**

Затверджено на засіданні
кафедри «Фінанси, банківська
справа та страхування»
Протокол № 9
від 7 грудня 2015

Страхові послуги. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» галузі знань 0305 – «Економіка і підприємництво» напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит», заочної форми навчання / Укладачі: Панченко О.І., Кальченко О.М., Шпомер Т.О., Тарасенко А.В.,– Чернігів: ЧНТУ, 2016. – 27 с.

Укладачі: Панченко Олена Іванівна, кандидат економічних наук, доцент
Кальченко Ольга Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент
Шпомер Тетяна Олександрівна, асистент
Тарасенко Артем Валерійович, асистент

Відповідальний за випуск: Ільчук Валерій Петрович, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Чернігівського національного технологічного університету, доктор економічних наук, професор

Рецензент: Ільчук Валерій Петрович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Чернігівського національного технологічного університету

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Порядок та загальні вимоги до виконання контрольної роботи.....	5
2 Оформлення контрольної роботи.....	6
3 Критерії оцінки якості виконання контрольної роботи.....	6
4 Варіанти контрольної роботи.....	7
Рекомендована література.....	26

ВСТУП

У процесі вивчення дисципліни «Страхові послуги» та послідовного формування системи знань з основних положень теорії і практики надання страхових послуг передбачається самостійне виконання кожним студентом заочної форми навчання контрольної роботи. Контрольна робота дає можливість закріпити знання з пройденого теоретичного матеріалу і придбати навички самостійного опрацювання літературних джерел та законодавчої бази.

Мета контрольної роботи полягає у поглибленні та закріпленні спеціальних знань студентів у процесі вивчення та самостійного опрацювання літературних джерел та нормативно-правових документів за конкретними питаннями дисципліни «Страхові послуги». Підготовка контрольної роботи спрямована на формування комплексного розуміння взаємозв'язків на страховому ринку та особливостей надання різних видів страхових послуг. Контрольна робота виконується за індивідуальним завданням і передбачає надання відповідей на теоретичні питання та обробку нормативно-правових документів, що регулюють відносини на ринку страхових послуг.

Головними завданнями контрольної роботи є:

- вивчення механізму надання страхових послуг та формування достатнього рівня знань з питань функціонування ринку страхових послуг;
- поглиблене дослідження умов та особливостей організації страхування життя, від нещасних випадків, медичного страхування, страхування підприємницьких, технічних, фінансових ризиків, сільськогосподарського страхування, страхування ризиків усіх видів транспорту;
- ознайомлення із законодавством України, що регулює процес надання страхових послуг.

Контрольна робота виконується студентами самостійно на основі науково-теоретичного матеріалу та нормативно-правових документів. Зміст контрольної роботи повинен відображати творчий підхід студента та розуміння закономірностей, що складаються в сфері надання страхових послуг.

1 ПОРЯДОК ТА ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота з дисципліни «Страхові послуги» є формою проміжного контролю для студентів заочної форми навчання за напрямом підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит», що спрямована на поглиблення знань студентів з урахуванням особливостей сучасного розвитку страхової сфери. Тому в процесі виконання контрольної роботи необхідно відповісти на п'ять теоретичних питань з курсу та розв'язати задачі по страхуванню. Така структура контрольної роботи сприяє активізації самостійної праці студентів і вимагає опрацювання існуючих літературних джерел з питань формування та розвитку системи страхових послуг. Викладач може видати додаткове завдання за кожним варіантом по вирішенню практичних ситуацій та задач, які вказані у методичних рекомендаціях до проведення практичних занять.

Теоретичні питання контрольної роботи розкриваються на основі літературних джерел, вказаних в методичних рекомендаціях, а також літератури, самостійно обраної студентами. Органічний зв'язок теорії з практикою складає методологічну основу вивчення курсу «Страхових послуг», тому при розгляді теоретичної частини необхідно використовувати приклади з практичної діяльності страхових компаній та відображати сучасні проблеми. У розрахунковій частині необхідно розв'язати задачі та зробити пояснення.

Варіант контрольної роботи обирається студентами згідно з порядковим номером у журналі групи. Запропоновані варіанти розраховано на групу студентів загальною кількістю 30 осіб.

Контрольна робота повинна містити такі складові:

- титульний лист (обов'язкове зазначення варіанту);
- зміст (обов'язкове зазначення сторінок);
- відповіді на теоретичні питання (кожне питання з окремої сторінки);
- розв'язок задач;
- перелік використаної літератури.

Студент повинен здати роботу викладачу на перевірку у встановлений строк, але не пізніше, ніж за два тижні до початку екзаменаційної сесії.

2 ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота повинна бути написана чітко, розбірливо, без помилок та виправлень з одного боку паперу формату А4 пастою чорного кольору або надрукована за допомогою комп'ютерної техніки у форматі MS Word (14 шрифт Times New Roman; інтервал між строками 1,5 (при рукописному варіанті – 8мм); поля аркушу: ліворуч – 30мм, верхнє – 20мм, праворуч – 20мм, нижнє – 20мм).

Загальний обсяг контрольної роботи, включаючи список літератури, повинен складати до 20 сторінок. Нумеруються сторінки у верхньому правому куті, починаючи з другого аркушу, оскільки першою сторінкою вважається титульна, на якій номер не ставиться. Якщо в контрольній роботі наводиться матеріал з літературних джерел, необхідно надавати посилання, вказавши джерело за номером у списку використаної літератури та сторінку в квадратних дужках. Наприклад: [10, с.25].

Таблиці та рисунки можна розмішувати у тексті, вони повинні мати заголовки, окрему нумерацію та одиниці виміру. Нумери таблиць, формул і графічного матеріалу подвійні, відокремлені крапкою і означають: перше число це номер завдання, а друге – номер матеріалу в межах завдання. Весь ілюстративний матеріал розміщують у безпосередній близькості від місця, де про нього йде мова.

Використану літературу необхідно надавати в алфавітному порядку мовою оригіналу та оформлювати у такому вигляді:

1. Александрова М.М. Страхування: Навч. – метод. посібник. – К.: ЦУЛ, 2015. – 208 с.

2. Перепечаенко Ю. Барбекю для страховщика // Бізнес. – 2015. – №8. – С. 48-49.

До списку використаної літератури варто включати не тільки джерела, які цитуються, а й ті, з якими студент ознайомився в процесі підготовки контрольної роботи.

3 КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота з дисципліни «Страхові послуги» виконується студентами заочної форми навчання за індивідуальним завданням, оформляється відповідно до вказаних вимог та здається викладачу на перевірку у визначений строк. Після перевірки і доопрацювання контрольної роботи вирішується питання про її зарахування. Контрольна робота оцінюється відміткою «Зараховано», «Не зараховано».

Таблиця 3.1 – Критерії оцінки якості виконаної контрольної роботи

Характеристика роботи	Максимальна кількість балів
1. Робота за змістом і оформленням відповідає вимогам	20
2. Відповіді на теоретичні питання змістовні та містять елементи наукового пошуку	40
3. Повністю відображено зміст зазначених нормативно-правових документів	30
4. Студентом не порушено план виконання роботи	10
Всього	100

Контрольну роботу «Зараховано», якщо студент в результаті перевірки контрольної роботи набрав від 80 до 100 балів, та «Не зараховано» – якщо менше 80 балів.

Студенти, контрольні роботи яких не зараховані, мають виконати контрольну роботу повторно за новим завданням.

4 ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант 1

1 Теоретична частина

1.1 Дайте визначення сутності, функцій ринку страхових послуг та його структурі.

1.2 Розкрийте механізм страхування майна підприємця від вогню та інших ризиків. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Які особливості страхування домашнього майна, тварин у господарстві?

1.4 Зарубіжний досвід морського страхування.

1.5 Добровільне медичне страхування. Права й обов'язки сторін страхових відносин. Наведіть приклади програм страхових компаній.

2 Розрахункова частина

Задача 1

Страхова компанія уклала 320 договорів по страхуванню верстатів. Середня страхова сума на один договір – 33 000 грн., середнє страхове відшкодування на один договір – 7300 грн. Підприємство виготовляє 6500 верстатів у рік, протягом року 46 верстатів з них виходять з ладу.

Розрахувати: 1) ймовірність настання страхового випадку; 2) нетто-ставку зі 100 грн. страхової суми; 3) брутто-ставку зі 100 грн. страхової суми, якщо витрати страховика на ведення справи складають 11%, а прибуток – 14% брутто-ставки; 4) розмір страхових платежів за договором.

Задача 2

Середня вартість врожаю гречки з одного гектару складає 9 тис. грн. Загальна площа посіву під врожай поточного року 8 га. Визначити розмір збитку агрофірми за умови повної втрати врожаю від посухи, якщо він був застрахований на 80% від вартості.

Варіант 2**1 Теоретична частина**

1.1 Охарактеризуйте страхові послуги як специфічний товар.

1.2 Розкрийте роль страхування в забезпеченні потреб підприємця у страховому захисті.

1.3 У чому полягає страхування будівель і споруд, що належать громадянам? Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.4 Міжнародні засади морського страхування.

1.5 Особливості укладання договорів страхування життя. Наведіть приклади програм страхових компаній.

2 Розрахункова частина*Задача 1*

При страхуванні ризику недоотримання прибутку від реалізації інвестиційного проекту, середній прибуток від впровадження 2500 тис. грн. інвестицій запланований в розмірі 33%. Фактично отриманий прибуток склав 19%. Коефіцієнт покриття складає 85%. Знайти суму страхового відшкодування, якщо страхування здійснювалось за системою граничної відповідальності.

Задача 2

Нетто-премія дорівнює 134 грн., витрати на ведення справи складають 11%, прибуток – 12% брутто ставки. Обчисліть брутто-премію.

Варіант 3**1 Теоретична частина**

1.1 Назвіть перспективні напрямки розвитку ринку страхових послуг в Україні.

1.2 Розкрийте сутність страхування від переривання підприємницької діяльності. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Поясніть механізм страхового захисту громадян від нещасних випадків на повітряному транспорті.

1.4 Особливості страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.5 Принципи формування страхових резервів при медичному страхуванні.

2 Розрахункова частина*Задача 1*

Фактично отриманий прибуток склав 20%. При страхуванні ризику недоотримання прибутку від реалізації інвестиційного проекту, середній прибуток від впровадження 3400 тис. грн. інвестицій запланований в розмірі 29%. Коефіцієнт покриття складає 73%. Знайти суму страхового відшкодування, якщо страхування здійснювалось за системою граничної відповідальності.

Задача 2

Розрахуйте одноразову брутто-ставку для страхувальника-жінки віком 41 років, яка має договір змішаного страхування життя строком на 4 років. Норма дохідності – 7%. Питома вага навантаження в структурі брутто-ставки – 11%.

Таблиця смертності страхової компанії

Вік x	Чоловіки			Жінки		
	l_x	q_x	d_x	l_x	q_x	d_x
38	88 881	0,00595	529	94 274	0,00196	185
39	88 352	0,00649	573	94 089	0,00212	199
40	87 779	0,00708	622	93 890	0,00228	214
41	87 157	0,00770	671	93 676	0,00247	231
42	86 486	0,00831	719	93 445	0,00267	249
43	85 767	0,00888	762	93 196	0,00289	270
44	85 005	0,00943	801	92 926	0,00314	292
45	84 204	0,00997	840	92 634	0,00341	316
46	83 364	0,01057	881	92 318	0,00369	341
47	82 483	0,01126	929	91 977	0,00399	367
48	81 554	0,01208	985	91 610	0,00430	394
49	80 569	0,01303	1 050	91 216	0,00465	424
50	79 519	0,01409	1 121	90 792	0,00506	459

Варіант 4**1 Теоретична частина**

1.1 У чому полягає сутність законодавчого регулювання договорів страхування?

1.2 Визначте види страхування відповідальності товаровиробника. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Розкрийте сутність страхування відповідальності авіаперевізника за вантаж. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.4 Історичні аспекти формування та розвитку морського страхування.

1.5 Зарубіжний досвід страхування депозитів.

2 Розрахункова частина**Задача 1**

При страхуванні врожаю зерна використовується система граничної відповідальності. Фактично отриманий врожай склав 145 ц/га на площі 3000 га. Ціна врожаю за 1 ц складає 634 грн. Середній врожай зерна у регіоні за останні п'ять років за статистикою складає 215 ц/га. Коефіцієнт покриття дорівнює 80%. Розрахувати суму страхового відшкодування.

Задача 2

Договором добровільного страхування цивільної відповідальності автовласника встановлено ліміт на один страховий випадок у розмірі 13000 грн. У результаті страхового випадку нанесена шкода 3 особам: першій – на 6500 грн., другій – на 3300 грн., а третій особі на 7500 грн. Необхідно визначити розмір виплат кожній постраждалій особі.

Варіант 5

1 Теоретична частина

1.1 Назвіть основні складові страхового полісу (страхового свідоцтва).

1.2 Порівняйте між собою обов'язкові види страхування від нещасних випадків.

1.3 Охарактеризуйте страхування вантажів, що перевозяться авіатранспортом. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.4 Програми медичного страхування які пропонують вітчизняні страховики.

1.5 Законодавче забезпечення страхування депозитів в Україні.

2 Розрахункова частина

Задача 1

Договором добровільного страхування цивільної відповідальності автовласника встановлено ліміт на один страховий випадок у розмірі 9000 грн. У результаті страхового випадку нанесена шкода 3 особам: першій – на 6000 грн., другій – на 3300 грн., а третій особі на 2500 грн. Необхідно визначити розмір виплат кожній постраждалій особі.

Задача 2

Вартість майна підприємства складає 1000 тис. грн., страхова сума – 800 тис. грн. Розрахувати страхове відшкодування за системою першого ризику і пропорційної відповідальності у випадку:

- а) повної загибелі застрахованого майна;
- б) пошкодження застрахованого майна на 50%.

Варіант 6

1 Теоретична частина

1.1 В яких випадках припиняється дія договору страхування?

1.2 Розкрийте економічну необхідність і сучасний стан страхового захисту у сільському господарстві. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Визначте сутність та значення авіаційного страхування. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.4 Стан та перспективи розвитку морського страхування в Україні.

1.5 Зарубіжний досвід страхування депозитів.

2 Розрахункова частина

Задача 1

Автомобіль застрахований на суму 66 тис. грн. фактична вартість його становить 185 тис. грн. Ставка страхового тарифу 2,0%, умовна франшиза 10%. Необхідно визначити суму страхового відшкодування за системою пропорційної відповідальності та першого ризику, якщо фактичний збиток з настанням страхового випадку склав 8600 грн.

Задача 2

Фактично отриманий прибуток склав 18%. При страхуванні ризику недоотримання прибутку від реалізації інвестиційного проекту, середній прибуток від впровадження 6800 тис. грн. інвестицій запланований в розмірі 30%. Коефі-

цієнт покриття складає 80%. Знайти суму страхового відшкодування, якщо страхування здійснювалось за системою граничної відповідальності.

Варіант 7

1 Теоретична частина

1.1 Назвіть обов'язки страховика перед страхувальником.

1.2 Охарактеризуйте страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Проаналізуйте форми та умови страхування повітряних суден (КАС-КО).

1.4 Особливості страхування вантажів, що перевозяться автотранспортом. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.5 Світовий досвід медичного страхування.

2 Розрахункова частина

Задача 1

Договором добровільного страхування цивільної відповідальності автовласника встановлено ліміт на один страховий випадок у розмірі 10000 грн. У результаті страхового випадку нанесена шкода 3 особам: першій – на 5000 грн., другій – на 1300 грн., а третій особі на 4500 грн. Необхідно визначити розмір виплат кожній постраждалій особі.

Задача 2

Нетто-ставка по страхуванню домашніх тварин складає 7,5 грн. зі 100 грн. страхової суми. Витрати на ведення справи – 0,25 грн., витрати на рекламу – 0,12%, прибуток – 11% від брутто-ставки. Необхідно визначити розмір брутто-ставки та її структуру.

Варіант 8

1 Теоретична частина

1.1 Назвіть обов'язки страхувальника.

1.2 Розкрийте сутність страхування сільськогосподарських тварин. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 В чому полягає страхування повітряних суден (КАСКО)? Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.4 Стан та перспективи розвитку медичного страхування в Україні.

1.5 Світовий досвід страхування життя та пенсій.

2 Розрахункова частина

Задача 1

За договором квотного перестраховання перестраховик приймає на свою відповідальність 60% страхової суми за кожним договором страхування майна підприємств, але не більше 123 тис. грн. Цедент уклав договори страхування майна на 235 тис. грн., 262 тис. грн., 322 тис. грн. Необхідно визначити власну участь цедента та перестраховика у покритті ризиків.

Задача 2

Договір страхування укладений на суму 250 тис. грн. Передбачена безумовна франшиза у розмірі 3% страхової суми. Визначити страхове відшкоду-

вання, якщо збиток, завданий об'єкту складає 160 тис. грн. і об'єкт застрахований за системою першого ризику.

Варіант 9

1 Теоретична частина

1.1 Розкрийте права сторін у страхуванні.

1.2 Дайте характеристику страхування будівель та іншого майна сільгоспідприємств. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Поясніть механізм страхового захисту громадян від нещасних випадків на морському транспорті. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.4 Міжнародні засади авіаційного страхування.

1.5 Стан та перспективи розвитку пенсійного страхування в Україні.

2 Розрахункова частина

Задача 1

Нетто-премія дорівнює 155 грн., витрати на ведення справи складають 12%, прибуток – 15% брутто ставки. Обчисліть брутто-премію.

Задача 2

Застраховано врожай кукурудзи терміном на 1 рік. Обумовлено, що врожай застрахований на 75% від його вартості. Середня урожайність з 1 га за минулі 5 років визначена у розмірі 50 ц з одного га при загальній площі посіву 550 га. Фактична урожайність поточного року досягла 48 ц, закупівельна ціна одного центнеру – 430 грн. Визначити розмір збитків сільськогосподарського підприємства та суму страхового відшкодування.

Варіант 10

1 Теоретична частина

1.1 У яких випадках страховик має право відмовити страхувальнику у виплаті страхових сум?

1.2 Визначте необхідність та значення страхування технічних ризиків. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Розкрийте сутність страхування відповідальності власників повітряних суден. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.4 Роль страхування життя в розвитку інвестиційного ринку країни.

1.5 Стан та перспективи розвитку страхування фінансово-кредитних ризиків в Україні.

2 Розрахункова частина

Задача 1

Необхідно визначити розмір страхового відшкодування за договором страхування домашнього майна, якщо встановлена умовна франшиза в розмірі 10 тис. грн., страхова сума – 150 тис. грн., а збиток:

1) 1950 грн.

2) 12 тис. грн.

3) 50 тис. грн.

Задача 2

Розрахувати суми страхових внесків по добровільному страхуванню ризику неповернення кредиту при укладенні договору страхування, якщо кредит взятий на суму 800 тис. грн. Проценти за кредит складають 40% річних. Строк користуванням кредитом 1 рік. Гранична відповідальність страховика – 80%. Тарифна ставка – 3,8%.

Варіант 11**1 Теоретична частина**

1.1 Охарактеризуйте ринки страхових послуг зарубіжних країн.

1.2 У чому полягає страхування будівельно-монтажних ризиків? Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Поясніть механізм страхування відповідальності морського перевізника. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.4 Шахрайство в автотранспортному страхуванні.

1.5 Проблеми особистого страхування в Україні та можливі шляхи їх вирішення.

2 Розрахункова частина*Задача 1*

Страхова сума за договором складає 32 тис. грн. Дійсна вартість майна складає 164 тис. грн. Визначити суму відшкодування за системою пропорційної відповідальності при збитках у 44 тис. грн.

Задача 2

Визначити суму страхового відшкодування, що отримає підприємство промисловості від страховика за договором страхування збитків внаслідок перерв у виробництві. Підприємство не працювало 6 місяців. За цей час були здійснені такі витрати:

- комунальні витрати – 3450 грн.
- заробітна плата робітників – 22450 грн.
- недоотриманий прибуток внаслідок простою – 850 тис. грн.

За договором страхування встановлено безумовну франшизу – 3 %.

Варіант 12**1 Теоретична частина**

1.1 Розкрийте економічну сутність та зміст проведення обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків.

1.2 Поясніть, в чому полягає сутність страхування машин і агрегатів від поломок. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Які перспективи розвитку морського страхування в Україні?

1.4 Зарубіжний досвід автотранспортного страхування.

1.5 Економічна необхідність страхування в сільському господарстві. Наведіть приклади програм страхових компаній.

2 Розрахункова частина*Задача 1*

Умовами страхування майна зазначено, що страхова сума становить 700 тис. грн., безумовна франшиза – 10%. Визначити розмір відшкодування, якщо збиток становить: 70 тис. грн., 320 тис. грн., 180 тис. грн.

Задача 2

За договором квотного перестраховання перестраховик приймає на свою відповідальність 50% страхової суми за кожним договором страхування майна підприємств, але не більше 70 тис. грн. Цедент уклав договори страхування майна на 223 тис. грн., 110 тис. грн., 336 тис. грн. Необхідно визначити власну участь цедента та перестраховика у покритті ризиків.

Варіант 13**1 Теоретична частина**

1.1 Дайте характеристику страхування життя та особливості його проведення в Україні.

1.2 У чому полягає страхування електронної техніки та комп'ютерних баз даних? Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Поясніть механізм страхування морських вантажів. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.4 Стан та перспективи розвитку автотранспортного страхування в Україні.

1.5 Розкрийте сутність та значення космічного страхування, а також проведіть аналіз проблем його реалізації.

2 Розрахункова частина*Задача 1*

Розрахувати страхове відшкодування по договору кредитного страхування, якщо позичальником не повернена сума кредиту на 70,5 тис. грн. і 10,2 тис. грн. відсотків по ньому. Відповідальність страховика складає 90%.

Задача 2

Страхувальник застрахував свій автомобіль на повну його вартість. Вартість автомобіля в новому стані становить 240 тис. грн. На момент укладення договору страхування процент його зносу склав 25%. За умовами договору страхування франшиза складає 5% від страхової суми. Внаслідок страхової події автомобіль відновленню не підлягає. Від автомобіля залишились окремі деталі, вартість яких складає 25 тис. грн. У зв'язку зі страховою подією страхувальник поніс додаткові витрати по спасінню засобу транспорту у сумі 1850 грн. Визначити суму страхового відшкодування за договором страхування.

Варіант 14**1 Теоретична частина**

1.1 Опишіть порядок проведення страхування ренти та пенсій.

1.2 У чому полягає страхування післяпускових гарантійних зобов'язань? Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Поясніть завдання та функції міжнародної системи страхування «Зелена картка».

1.4 Специфіка роботи страхової компанії при організації обов'язкових та добровільних видів страхування.

1.5 Аналіз економічних засад авіаційного страхування в Україні. Наведіть приклади програм страхових компаній.

2 Розрахункова частина

Задача 1

Протягом останніх п'яти років фермерське господарство страхувало врожай цукрових буряків на площі 20 га. Страхових випадків не було. Середня врожайність 360ц/га. Страхувальник виявив намір укласти страхову угоду на наступний рік на таку саму площу цукрових буряків. Ціна центнера продукції, погоджена зі страховиком, становить 500 грн. Базова тарифна ставка 4%. Визначити:

- а) страхову вартість цукрових буряків;
- б) страхову суму;
- в) суму страхових платежів.

Задача 2

Розрахуйте одноразову брутто-ставку для страхувальника-жінки віком 38 років, яка має договір змішаного страхування життя строком на 5 років. Норма дохідності – 9%. Питома вага навантаження в структурі брутто-ставки – 10%.

Таблиця смертності страхової компанії

Вік x	Чоловіки			Жінки		
	l_x	q_x	d_x	l_x	q_x	d_x
38	88 881	0,00595	529	94 274	0,00196	185
39	88 352	0,00649	573	94 089	0,00212	199
40	87 779	0,00708	622	93 890	0,00228	214
41	87 157	0,00770	671	93 676	0,00247	231
42	86 486	0,00831	719	93 445	0,00267	249
43	85 767	0,00888	762	93 196	0,00289	270
44	85 005	0,00943	801	92 926	0,00314	292
45	84 204	0,00997	840	92 634	0,00341	316
46	83 364	0,01057	881	92 318	0,00369	341
47	82 483	0,01126	929	91 977	0,00399	367
48	81 554	0,01208	985	91 610	0,00430	394
49	80 569	0,01303	1 050	91 216	0,00465	424

Варіант 15

1 Теоретична частина

1.1 Надайте характеристику загальних положень Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

1.2 Дайте визначення сутності та економічного змісту страхування фінансових ризиків. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Розкрийте сутність страхування морських суден (КАСКО). Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.4 Особливості страхування комп'ютерної техніки баз даних.

1.5 Стан та перспективи розвитку страхування від нещасних випадків в Україні.

2 Розрахункова частина

Задача 1

Нетто-ставка по страхуванню домашніх тварин складає 5,6 грн. зі 100 грн. страхової суми. Витрати на ведення справи – 0,35 грн., витрати на рекламу – 0,15%, прибуток – 10% від брутто-ставки. Необхідно визначити розмір брутто-ставки та її структуру.

Задача 2

За укладеним договором добровільного страхування цивільної відповідальності передбачено ліміт відповідальності на один страховий випадок в розмірі 7 тис. грн. і ліміт відповідальності на весь строк договору 18 тис. грн. У період дії договору відбулося чотири страхові випадки:

- збиток за першим склав 8 тис. грн.;
- збиток за другим – 6 тис. грн.;
- збиток за третім – 3 тис. грн.;
- збиток за четвертим – 9,5 тис. грн.

Необхідно визначити суму страхової виплати за кожним страховим випадком.

Варіант 16**1 Теоретична частина**

1.1 Розкрийте особливості, які існують при проведенні страхування дітей.

1.2 Дайте визначення економічному змісту страхування у фінансово-кредитній сфері.

1.3 Визначте необхідність, сутність та значення страхування морських ризиків. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.4 Стан та перспективи розвитку страхування технічних ризиків в Україні. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.5 Світовий досвід страхування від нещасних випадків.

2 Розрахункова частина*Задача 1*

Страхова компанія уклала 500 договорів по страхуванню верстатів. Підприємство виготовляє 3200 верстатів у рік, протягом року 55 верстатів з них виходять з ладу. Середня страхова сума на один договір – 42 000 грн., середнє страхове відшкодування на один договір – 2 000 грн.

Розрахувати: ймовірність настання страхового випадку; нетто-ставку зі 100 грн. страхової суми; брутто-ставку зі 100 грн. страхової суми, якщо витрати страховика на ведення справи складають 8%, а прибуток – 15% брутто-ставки; розмір страхових платежів за договором.

Задача 2

Вартість майна підприємства складає 1000 тис. грн., страхова сума – 800 тис. грн. Розрахувати страхове відшкодування за системою першого ризику і пропорційної відповідальності у випадку:

- а) повної загибелі застрахованого майна;
- б) пошкодження застрахованого майна на 50%.

Варіант 17

1 Теоретична частина

1.1 Визначте роль служби маркетингу страхової компанії та її функції.

1.2 Розкрийте економічний зміст і види страхування кредитних ризиків.

Форми забезпечення кредитів.

1.3 Назвіть основні напрямки залучення інвестицій у страховий бізнес.

1.4 Особливості страхування післяпускових гарантійних зобов'язань. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.5 Історичний огляд страхування від нещасного випадку.

2 Розрахункова частина

Задача 1

Страхова оцінка нерухомого майна машинобудівельного підприємства – 12 млн. грн. Чотири страхові компанії укладають договір його співстрахування і розподіляють відповідальність між собою так: перша бере 20%, друга – 25%, третя – 40%, четверта – 15%. Розрахуйте величину страхових платежів, котру отримає кожна з них, якщо страховий тариф становить 0,6%, і розмір виплати страхового відшкодування кожного учасника співстрахування, якщо збиток становить 4,4 млн. грн.

Задача 2

При страхуванні врожаю зерна використовується система граничної відповідальності. Середній врожай зерна у регіоні за останні п'ять років за статистикою складає 120 ц/га. Фактично отриманий врожай склав 110 ц/га на площі 2000 га. Ціна врожаю за 1 ц складає 460 грн. Коефіцієнт покриття дорівнює 75%. Розрахувати суму страхового відшкодування.

Варіант 18

1 Теоретична частина

1.1 Охарактеризуйте систему продажу страхових послуг.

1.2 Дайте визначення основним організаційним формам страхування кредитів.

1.3 У чому полягає страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів? Характеризуйте умови страхового захисту відповідальності автовласників.

1.4 Зарубіжний досвід страхування технічних ризиків

1.5 Умови страхування вантажів, що перевозяться авіаційним транспортом. Наведіть приклади програм страхових компаній.

2 Розрахункова частина

Задача 1

Автомобіль застрахований на суму 124 тис. грн. фактична вартість його становить 190 тис. грн. Ставка страхового тарифу 1,5%, безумовна франшиза 10%. Необхідно визначити суму страхового відшкодування за системою пропорційної відповідальності та першого ризику, якщо фактичний збиток з настанням страхового випадку склав 27000 грн.

Задача 2

Нетто-ставка по страхуванню домашніх тварин складає 9 грн. зі 100 грн. страхової суми. Витрати на ведення справи – 0,45 грн., витрати на рекламу – 0,22%, прибуток – 14% від брутто-ставки. Необхідно визначити розмір брутто-ставки та її структуру.

Варіант 19**1 Теоретична частина**

1.1 Розкрийте роль реклами в реалізації страхових послуг.

1.2 У чому полягає страхування товарних кредитів? Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Охарактеризуйте страховий захист громадян від нещасних випадків на автомобільному транспорті. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.4 Світовий досвід страхування життя та пенсій.

1.5 Зарубіжний досвід авіаційного страхування.

2 Розрахункова частина**Задача 1**

За договором квотного перестрахування перестраховик приймає на свою відповідальність 50% страхової суми за кожним договором страхування майна підприємств, але не більше 54 тис. грн. Цедент уклав договори страхування майна на 120 тис. грн., 130 тис. грн., 166 тис. грн. Необхідно визначити власну участь цедента та перестраховика у покритті ризиків.

Задача 2

Страхова компанія уклала договір страхування об'єкта вартістю 2,4 млн. грн. при страховому тарифі 0,4%. Власне утримання компанії 1,4 млн. грн., решта перестраховується в двох перестраховиків порівну. Величина комісії за укладення і супровід договору – 10%. Збитки внаслідок пожежі становлять 600 тис. грн.

Необхідно розрахувати:

1) страхові платежі, котрі отримає страховик і перестраховики;

2) величину комісійної винагороди, котру отримає страховик;

3) розмір страхового відшкодування, яке виплатять учасники процесу страхування та перестрахування.

Варіант 20**1 Теоретична частина**

1.1 У чому полягає контроль за реалізацією страхових послуг?

1.2 Розкрийте сутність страхування кредитів під інвестиційні засоби.

1.3 Охарактеризуйте сучасний стан автотранспортного страхування. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.4 Страхування відповідальності за забруднення навколишнього середовища. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.5 Світовий досвід медичного страхування.

2 Розрахункова частина

Задача 1

Нетто-премія дорівнює 111 грн., витрати на ведення справи складають 16%, прибуток – 20% брутто ставки. Обчисліть розмір страхового внеску, якщо страхова сума складає 30000 грн.

Задача 2

Договір страхування укладений на суму 250 тис. грн. Передбачена безумовна франшиза у розмірі 3% страхової суми. Визначити страхове відшкодування, якщо збиток, завданий об'єкту складає 160 тис. грн. і об'єкт застрахований за системою першого ризику.

Варіант 21**1 Теоретична частина**

- 1.1 Охарактеризуйте процес андеррайтингу та його складові частини.
- 1.2 Розкрийте особливості страхування споживчих кредитів. Наведіть приклади програм страхових компаній.
- 1.3 Дайте визначення системи автотранспортного страхування. Наведіть приклади програм страхових компаній.
- 1.4 Роль страхування життя в розвитку інвестиційного ринку країни.
- 1.5 Програми медичного страхування.

2 Розрахункова частина*Задача 1*

Умовами страхування майна зазначено, що страхова сума становить 600 тис. грн., умовна франшиза – 20%. Визначити розмір відшкодування, якщо збиток становить: 80 тис. грн., 320 тис. грн., 100 тис. грн.

Задача 2

Позичальник по закінченню терміну страхування не повернув банку ні боргу, ні відсотків за користування кредитом. Сума кредиту дорівнює 20 тис. грн. Строк 6 місяців. Плата за кредит становить 30% річних. Відповідальність страховика – 80%.

Розрахувати розмір заборгованості і страхового відшкодування.

Варіант 22**1 Теоретична частина**

- 1.1 Розкрийте необхідність та значення страхового захисту життя громадян.
- 1.2 Визначте особливості страхування матеріальних цінностей, що передаються в заставу. Наведіть приклади програм страхових компаній.
- 1.3 Охарактеризуйте страхування відповідальності автоперевізника за вантаж. Наведіть приклади програм страхових компаній.
- 1.4 Вирішення спорів і припинення дії договору страхування.
- 1.5 Стан та перспективи розвитку пенсійного страхування в Україні.

2 Розрахункова частина*Задача 1*

Страхова сума за договором складає 155 тис. грн. Дійсна вартість майна складає 400 тис. грн. Визначити суму відшкодування за системою пропорційної відповідальності при збитках у 30 тис. грн.

Задача 2

Застраховано врожай кукурудзи терміном на 1 рік. Обумовлено, що врожай застрахований на 75% від його вартості. Середня урожайність з 1 га за минулі 5 років визначена у розмірі 60 ц з одного га при загальній площі посіву 440 га. Фактична урожайність поточного року досягла 49 ц, закупівельна ціна одного центнеру – 330 грн. Визначити розмір збитків сільськогосподарського підприємства та суму страхового відшкодування.

Варіант 23**1 Теоретична частина**

- 1.1 Розкрийте особливості організації роботи страхової компанії щодо визначення страхових платежів, страхових та викупних сум.
- 1.2 Визначте особливості страхування експортних кредитів.
- 1.3 Охарактеризуйте процес страхування вантажів, що перевозяться автотранспортом.
- 1.4 Страхування відповідальності за невиконання комерційних договорів.
- 1.5 Проблеми особистого страхування в Україні та можливі шляхи їх вирішення.

2 Розрахункова частина*Задача 1*

Необхідно визначити розмір страхового відшкодування за договором страхування домашнього майна, якщо встановлена безумовна франшиза в розмірі 20%, страхова сума – 64 тис. грн., а збиток:

- 1) 19 тис. грн.
- 2) 22 тис. грн.
- 3) 5 тис. грн.

Задача 2

Нетто-ставка по страхуванню домашніх тварин складає 8,5 грн. зі 100 грн. страхової суми. Витрати на ведення справи – 0,25 грн., витрати на рекламу – 0,10%, прибуток – 12% від брутто-ставки. Необхідно визначити розмір брутто-ставки та її структуру.

Варіант 24**1 Теоретична частина**

- 1.1 Розкрийте необхідність та значення страхування від нещасних випадків. Наведіть приклади програм страхових компаній.
- 1.2 Назвіть випадки, в яких не виплачується страхове відшкодування при медичному страхуванні громадян, які виїждять за кордон.
- 1.3 Охарактеризуйте міжнародну систему страхування «Зелена картка».
- 1.4 Страхування відповідальності товаровиробника. Наведіть приклади програм страхових компаній.
- 1.5 Нормативне забезпечення ринку страхових послуг.

2 Розрахункова частина

Задача 1

Розрахуйте одноразову брутто-ставку для страхувальника-чоловіка віком 42 років, який має договір змішаного страхування життя строком на 5 років. Норма дохідності – 9%. Питома вага навантаження в структурі брутто-ставки – 14%.

Таблиця смертності страхової компанії

Вік x	Чоловіки			Жінки		
	l_x	q_x	d_x	l_x	q_x	d_x
38	88 881	0,00595	529	94 274	0,00196	185
39	88 352	0,00649	573	94 089	0,00212	199
40	87 779	0,00708	622	93 890	0,00228	214
41	87 157	0,00770	671	93 676	0,00247	231
42	86 486	0,00831	719	93 445	0,00267	249
43	85 767	0,00888	762	93 196	0,00289	270
44	85 005	0,00943	801	92 926	0,00314	292
45	84 204	0,00997	840	92 634	0,00341	316
46	83 364	0,01057	881	92 318	0,00369	341
47	82 483	0,01126	929	91 977	0,00399	367
48	81 554	0,01208	985	91 610	0,00430	394
49	80 569	0,01303	1 050	91 216	0,00465	424
50	79 519	0,01409	1 121	90 792	0,00506	459

Задача 2

При страхуванні ризику недоотримання прибутку від реалізації інвестиційного проекту, середній прибуток від впровадження 3500 тис. грн. інвестицій запланований в розмірі 43%. Фактично отриманий прибуток склав 20%. Коефіцієнт покриття складає 80%. Знайти суму страхового відшкодування, якщо страхування здійснювалось за системою граничної відповідальності.

Варіант 25**1 Теоретична частина**

1.1 Дайте характеристику формам та видам страхування від нещасних випадків.

1.2 Назвіть випадки в яких не виплачується страхове відшкодування при добровільному медичному страхуванні громадян. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Визначте права і обов'язки членів Моторного (транспортного) страхового бюро України.

1.4 Документальне супроводження страхових послуг.

1.5 Характеристика видів сільськогосподарського страхування в Україні. Наведіть приклади програм страхових компаній.

2 Розрахункова частина*Задача 1*

Нетто-премія дорівнює 114 грн., витрати на ведення справи складають 11%, прибуток – 18% брутто ставки. Обчисліть розмір страхового внеску, якщо страхова сума складає 64 тис. грн.

Задача 2

Вартість майна підприємства складає 2000 тис. грн., страхова сума – 1200 тис. грн. Розрахувати страхове відшкодування за системою першого ризику і пропорційної відповідальності у випадку:

- а) повної загибелі застрахованого майна;
- б) пошкодження застрахованого майна на 50%.

Варіант 26**1 Теоретична частина**

1.1 Охарактеризуйте індивідуальне добровільне страхування від нещасних випадків. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.2 Назвіть випадки в яких не виплачується страхове відшкодування при страхуванні сільськогосподарських тварин. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Які функції виконує Моторне (транспортне) страхове бюро України?

1.4 Світовий досвід страхування підприємницьких ризиків.

1.5 Державні програми розвитку страхового ринку України.

2 Розрахункова частина*Задача 1*

При страхуванні ризику недоотримання прибутку від реалізації інвестиційного проекту, середній прибуток від впровадження 3300 тис. грн. інвестицій запланований в розмірі 23%. Фактично отриманий прибуток склав 18%. Коефіцієнт покриття складає 95%. Знайти суму страхового відшкодування, якщо страхування здійснювалось за системою граничної відповідальності.

Задача 2

Договором добровільного страхування цивільної відповідальності автовласника встановлено ліміт на один страховий випадок у розмірі 10 000 грн. У результаті страхового випадку нанесена шкода 3 особам: першій – на 7000 грн., другій – на 2800 грн., а третій особі на 2500 грн. Необхідно визначити розмір виплат кожній постраждалій особі.

Варіант 27**1 Теоретична частина**

1.1 Розкрийте сутність обов'язкового медичного страхування і його особливості.

1.2 Як вивчається та формується попит на страхові послуги?

1.3 У чому полягає страхування відповідальності за забруднення навколишнього середовища? Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.4 Особливості маркетингової політики страхової компанії. Наведіть приклади досвіду конкретних страхових компаній.

1.5 Аналіз економічних засад авіаційного страхування в Україні.

2 Розрахункова частина*Задача 1*

При спостереженні за діяльністю підприємства було встановлено, що найбільш типовими є страхові випадки А і Б. У таблиці наведені дані щодо кількості спостережень випадків А і Б, і збитків, що спостерігалися.

Використовуючи дані таблиці, розрахувати середній очікуваний збиток щодо випадків А і Б; інтервал коливань середнього очікуваного збитку за допомогою середньоквадратичного відхилення. Чи можна такий показник використовувати як імовірність настання страхових випадків?

Таблиця – Кількість спостережень страхових випадків та суми збитків

Показники	Страховий випадок А	Страховий випадок Б
Загальна кількість спостережень, од.	250	80
Збиток 1, тис. грн.	25	20
Кількість спостережень збитку 1, од.	80	25
Збиток 2, тис. грн.	24	12
Кількість спостережень збитку 2, од.	70	35
Збиток 3, тис. грн.	17	35
Кількість спостережень збитку 3, од.	100	20

Задача 2

За договором квотного перестраховання перестраховик приймає на свою відповідальність 60% страхової суми за кожним договором страхування майна підприємств, але не більше 554 тис. грн. Цедент уклав договори страхування майна на 135 тис. грн., 252 тис. грн., 323 тис. грн. Необхідно визначити власну участь цедента та перестраховика у покритті ризиків.

Варіант 28

1 Теоретична частина

1.1 Охарактеризуйте необхідність, розвиток та сучасний стан медичного страхування. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.2. Розкрийте сутність та зміст страхування ренти індивідуального типу і на принципі взаємності.

1.3 У чому полягає страхування цивільної відповідальності автовласників? Зазначте основні характерні особливості даного виду страхування.

1.4 Роль страхування у розвитку підприємництва. Яким чином використовується страховий захист на підприємствах України?

1.5 Основні характеристики страхової послуги як товару.

2 Розрахункова частина

Задача 1

Страхова сума за договором складає 16000 грн. Дійсна вартість майна складає 20000 грн. При збитках у 7000 грн. від настання страхового випадку відшкодування за системою пропорційної відповідальності складає (грн.):

- а) 12600;
- б) 13600;
- в) 4600;
- г) 5600.

Задача 2

За укладеним договором добровільного страхування цивільної відповідальності передбачено ліміт відповідальності на один страховий випадок в розмірі 8 тис. грн. і ліміт відповідальності на весь строк договору 19 тис. грн. У період дії договору відбулося чотири страхові випадки:

- збиток за першим склав 7 тис. грн.;
- збиток за другим – 5 тис. грн.;
- збиток за третім – 9,6 тис. грн.;
- збиток за четвертим – 8,5 тис. грн.

Необхідно визначити суму страхової виплати за кожним страховим випадком.

Варіант 29**1 Теоретична частина**

1.1 Розкрийте призначення добровільного медичного страхування і його особливості.

1.2 Дайте визначення змісту та завданням страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції, що виробляється. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.3 Охарактеризуйте необхідність, сутність та розвиток автотранспортного страхування. Наведіть приклади програм страхових компаній.

1.4 Особливості страхування підприємницьких ризиків.

1.5 Професійна підготовка актуаріїв в Україні.

2 Розрахункова частина*Задача 1*

Об'єкт оцінений в сумі 12 тис. грн., а застрахований на 75% його вартості. Необхідно визначити суму страхового відшкодування за системою пропорційної відповідальності, якщо збиток страхувальника складає 5200 грн.

Задача 2

При страхуванні врожаю зерна використовується система граничної відповідальності. Фактично отриманий врожай склав 155 ц/га на площі 3000 га. Ціна врожаю за 1 ц складає 234 грн. Середній врожай зерна у регіоні за останні п'ять років за статистикою складає 197 ц/га. Коефіцієнт покриття дорівнює 80%. Розрахувати суму страхового відшкодування.

Варіант 30**1 Теоретична частина**

1.1 Розкрийте сутність медичного страхування громадян, які виїждять за кордон.

1.2 Дайте визначення змісту та завданням страхування відповідальності за забезпечення зайнятості робочих місць.

1.3 Охарактеризуйте страхування автотранспорту (КАСКО - страхування).

1.4 Стан та розвиток сільськогосподарського страхування в Україні.

1.5 Огляд міжнародного ринку страхових послуг.

2 Розрахункова частина

Задача 1

Необхідно визначити імовірність настання нещасних випадків за даними таблиці:

Динаміка потерпілих від нещасних випадків

Рік	Кількість потерпілих	Кількість жителів, осіб
2012	10	3600
2013	9	3700
2014	12	3500
2015	8	3600
2016	6	3700

Задача 2

Страхова компанія уклала 220 договорів по страхуванню верстатів. Середня страхова сума на один договір – 44 000 грн., середнє страхове відшкодування на один договір – 8600 грн. Підприємство виготовляє 6500 верстатів у рік, протягом року 46 верстатів з них виходять з ладу.

Розрахувати: 1) ймовірність настання страхового випадку; 2) нетто-ставку зі 100 грн. страхової суми; 3) брутто-ставку зі 100 грн. страхової суми, якщо витрати страховика на ведення справи складають 11%, а прибуток – 14% брутто-ставки; 4) розмір страхових платежів за договором.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Алексеев І. Страхові послуги: Навчальний посібник / І. Алексеев, І. Кондрат, Н.Ярошевич. – Львів: Вид-во Національного ун-у «Львівська політехніка», 2006. – 203 с.
2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, КОО, 2002. – 203 с.
3. Бігдаш В.Д. Страхування: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2006. – 448с.
4. Вовчак О.Д., Завійська О.І. Страхові послуги: Навч. посібник. – Львів: Компакт-ЛВ, 2007. – 656 с.
5. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2007. – 328 с.
6. Говорушко Т.А. Страхові послуги. Підручник. – К.: Центр початкової літератури, 2011. – 376 с.
7. Горбач Л.М. Страхова справа: Навч. посібник. – 2-ге вид., виправлене. – К.: Кондор, 2003. – 252 с.
8. Дьячкова Ю.М. Страхування. Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2008. – 240 с.
9. Клапків М.С. Страхування фінансових ризиків: Монографія. – Тернопіль: Економічна думка, Карт-баш. – 2002. – 570 с.
10. Ковтун І.О., Денисенко М.П., Кабанов В.Г. Основи актуарних розрахунків. – Навчальний посібник. – К.: “ВД “Професіонал”, 2008. – 480 с.
11. Ротова Т.А., Руденко Л.С. Страхування: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 400 с.
12. Страхові послуги: Підручник / С.С. Осадець, Т.М. Артюх, О.О. Гаманкова та ін.; кер.авт.кол. С.С. Осадець і Т.М. Артюх. – К.: КНЕУ, 2007. – 464 с.
13. Страхові послуги: Навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни /За ред. Т.М. Артюх. – К.: КНЕУ, 2000. – 124 с.
14. Страхування: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / За ред. О.О. Гаманкової. – К.: КНЕУ, 2000. – 120 с.
15. Страхування: Підручник. /За ред. С.С. Осадця. – К., 2002. – 599 с.
16. Страховий менеджмент: підручник / [Осадець С.С., Мурашко О.В., Фурман В.М., Баранов А.Л., Баранова О.В., Залетов О.М., Нечипоренко В.І.]; за ред. д-ра економ. наук, проф. С. С. Осадця. – К.: КНЕУ, 2011. – 333 с.
17. Страхование: принципы и практика / Составитель Дэвид Бланд: Пер. с англ. - М.: Финансы и статистика, 1998, – 416 с.
18. Страховое дело: Учебник. В 2 т. (пер. с нем. О.И. Крюгер и Т.А. Федоровой). - т.1: Основы страхования / под ред. О.И. Крюгер. - М.: Экономистъ, 2004. - 447 с.
19. Страховое дело: Учебник. В 2 т. (пер. с нем. О.И. Крюгер и Т.А. Федоровой). - т.2: Виды страхования / под ред. Т.А. Федоровой. - М.: Экономистъ, 2004. - 606 с.
20. Шахов В.В. Страхование: Учеб. пособие. 2-е изд. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2000. – 311 с.

21. Яворська Т.В. Страхові послуги: Навч. посібник. – К.: Знання, 2008. – 350 с.

Допоміжна

1. Залетов О.М. Страхові послуги населенню України в нових економічних умовах / О.М. Залетов // Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. Серія: Економіка. – 2011. – №126. – С. 8–11.

2. Нагайчук Н. Г. Управління капіталом страхової компанії / Н.Г. Нагайчук // Фінанси України. – 2008. – № 11. – С. 106 – 116

3. Осипчук Д.Г. Перспективи фінансового та економічного розвитку України в післякризовий період / Д.Г. Осипчук // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. праць. – 2010. – № 3(106). – С. 30-34.

4. Страхові послуги населення України в умовах економічної кризи: стан та перспективи / Залетов О.М. // Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. Серія: Економіка. – 2010. – №120. – С. 4–7.

5. Енциклопедія страхування / В.В. Фещенко та ін. – Київ, Українське агентство фінансового розвитку, 2008. – 650 с.

6. Шахов В.В., Ахвледиани Ю.Т. Страхование. Учебник. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 509 с.

7. Dr. S.C.Bihari & Dr. S.K.Baral INSURANCE Management in the Reforms Era, 2007.

8. Insurance: Principles and Practice. Compiled by David Bland. - The Chartered Insurance Institute, Great Britain, 1993.

9. Kenneth Black, Jr. & Harold D.Skipper, Jr. Life & Health Insurance 13th edition, Indian print, 2008.

10. Shashidharan K. Kuttly Managing Life Insurance, 2008.